

**For de mange
- ikke for de få**

Valgprogram

Nordre Land SV

2023-2027

Nordre Land SV vil utvikle en kommune som bidrar positivt for innbyggere og besøkende. Kommunen skal sikre trygghet, mangfold og inkludering slik at alle opplever at de har betydning i lokalsamfunnet og i egne liv. Kommunen skal utvikle gode bomiljø, legge til rette for næringsutvikling og sørge for en bærekraftig arealforvaltning.

NATUR, KLIMA OG MILJØ

Natur- og klimakrisen berører også oss lokalt. Vi er nødt til å tenke nytt og handle annerledes enn før. Strømkrisa har satt fart i utviklingen av nye energiløsninger. Natur og klima blir ofte satt opp mot hverandre, nye energiløsninger har krevd bruk av natur gjennom nye arealbeslag.

Fornybar energi

Vi må legge til rette for ny fornybar energiproduksjon, og god overføringskapasitet. Lokalt betyr dette å legge til rette for nye energiløsninger gjennom kommunens planlegging.

Nordre Land SV arbeider for at kommunen utarbeider en framtidsrettet og helhetlig plan for klima og energi, og benytte klimabudsjett som er verktøy for å nå bærekraftsmålene.

Det må legges til rette for blant annet VOKKS sin satsning på produksjon av solenergi. Nordre Land SV arbeider for at dette skjer gjennom utnyttelse av takflater og arealer som er bebygde eller har liten naturverdi.

Bærekraftig arealforvaltning

Nordre Land kommune har en natur som strekker seg fra Randsfjord og elvedaler, via skogkledde åser opp til høyfjellet og Spåtind.

Kommunen har en særlig rolle i arealforvaltningen, og selv om vi er en distriktskommune opplever vi press på arealer særlig omkring kommunesenteret Dokka og med hyttebygging i fjellet. Nordre Land SV vil arbeide for at vi styrer arealforvaltningen gjennom langsiktighet, planlegging som ivaretar bærekraftsmålene og nødvendig revisjon av planer, for å møte framtidens utfordringer. Vi skal ha en bærekraftig arealforvaltning som unngår nedbygging av natur og bevarer sammenhengende naturområder.

Kommunen er deleier i Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter, et kompetansemiljø for kartlegging og bevaring av naturverdier. Nordre Land SV arbeider for at kommunen er en aktiv eier og benytter denne kompetansen er større grad.

Nordre Land SV arbeider for at kommunen utarbeider en helhetlig plan for naturmangfoldet i Nordre Land.

Landbruk

Jord- og skogbruk er en av de viktigste næringene i Nordre Land. Nordre Land SV arbeider for å få oppdatert landbruksplan og beitebruksplan som viktig grunnlag for næringa.

Naturgrunnet for landbruket i kommunen varierer fra de flate og til dels flomutsatte arealene langs elvene til bratte og mer steinete arealer i liene. Naturgrunnet legger føringer for driftsform. Nordre Land SV vil arbeide for å styrke landbruksavdelingen med fremtidsrettet kompetanse på økologisk drift og regenerativt landbruk i et langsiktig perspektiv.

Å ta vare på matjorda og unngå nedbygging av produktive landbruksarealer er viktig både for å møte framtidens klimautfordringer og for matberedskap. Nordre Land SV arbeider for at kommunens planer og forvaltning skal ta jordvernet på alvor.

Kulturarv

Rundt i kommunen finner vi spor etter de som har levd før oss, og som har lagt grunnet for det samfunnet vi lever i i dag. Nordre Land SV vil at kommunen utarbeider en kulturminneplan som sikrer viktige kulturminner som ikke er automatisk vernet.

Nordre Land og Dokka er tuftet på fremføringen av jernbanen mot Valdres ved begynnelsen av 1900-tallet. Valdresbanen er nå nedlagt som offentlig transportåre, men identiteten som er bygget på jernbanearbeidere og stasjonsbyen er viktig å ivareta. Nordre Land SV vil arbeide for å bevare skinnegangen mellom Dokka og Odnnes, en strekning med flott kulturlandskap og nærhet til Dokkaelva og Randsfjorden. Dette er en strekning som har gode utgangspunkt for kulturaktivitet og formidling, på stasjonsområdet på Dokka, og i Odnnes med Dokkadeltaet våtmarkssenter, Odnnes stasjon og Odnnes Hotell.

Lands Museum er en viktig kulturinstitusjon hvor Nordre Land kommune er medeier. Nordre Land SV arbeider for at kommunen skal være en aktiv eier og pådriver for utvikling. Museumsområdet på Dokka må ses i sammenheng med Dokka sentrum gjennom utvikling av «kulturaksen» mellom Lands museum og stasjonsområdet.

Nordre Land SV arbeider for:

- å legge til rette for flere fornybare energiløsninger, som solenergi
- å sikre bærekraftig arealforvaltning, unngå nedbygging av natur og bevare sammenhengende uberørte områder
- utarbeidelse av forpliktende planer for klima- og energi, kulturminner, naturmangfold, samt revisjon av dagens planverk for å møte framtidens utfordringer
- oppdatering av planverket for landbruket og styrking av landbruksavdelingen med fremtidsrettet kompetanse
- å bevare skinnegangen mellom Dokka og Odnnes som arena for kulturaktivitet og formidling

OPPVEKST

Alle barn og unge i Nordre Land kommune har krav om en god og trygg oppvekst. Fra før fødsel og gjennom ungdomstida spiller kommunale tjenester en sentral rolle i alle barn og unges liv. Nordre Land SV vil sørge for at alle barn blir sett og får omsorg, undervisning og oppfølging i et trygt miljø og av ansatte de kjenner.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Helsestasjonen og helsesykepleiertjenesten følger barn og unge og deres familier fra fødselen og gjennom utdanningsløpet. For familier som opplever utfordringer er helsestasjonen et viktig lavterskeltilbud for å styrke foreldrerollen.

Skolehelsetjenesten er et lavterskeltilbud, og en tilgjengelig skolehelsetjeneste med nok ressurser er avgjørende for å møte barn og unges behov. Nordre Land SV arbeider for å styrke skolehelsetjenesten slik at den i tillegg til å utføre lovpålagte oppgaver kan komme tidlig inn for å ivareta barn og unge med ulike utfordringer, motvirke utenforskap og psykisk uhelse.

Barnehage, grunnskole og SFO

Å oppleve trygghet, like muligheter og mestring i barnehage, skole og SFO er viktig for alle barn. Dette er viktige sosiale møteplasser og arenaer for inkludering.

Den viktigste faktoren for at barnehage, skole og SFO er et trygt sted å være, er nok ansatte. Derfor arbeider Nordre Land SV for å øke grunnbemanningen. Vi må sørge for at kommunen er en attraktiv arbeidsgiver, slik at vi beholder og får rekruttert ansatte med riktig kompetanse.

Tidlig innsats er god samfunnsøkonomi. For å bidra til et godt og trygt oppvekstmiljø vil Nordre Land SV arbeide for å utvikle og videreføre støtteressurser for barn, unge og deres familier, som familieveileder, sosiallærere og ungdomscoach, og et godt og kompetent barnevern.

Kommunale fritidstilbud

Kulturskolen i Nordre Land er et viktig bidrag i et mangfoldig kultur- og aktivitetstilbud for barn og unge. Nordre Land SV arbeider for å styrke og utvikle kulturskolens tilbud.

Parken ungdomsklubb er et trygt møtested for ungdom i kommunen, med et bredt aktivitetstilbud. Nordre Land SV arbeider for fortsatt stor aktivitet, og rom for utvikling.

Nordre Land SV arbeider for at kommunale fritidstilbud skal ha lav terskel for deltakelse, og deltakelse skal ikke være avhengig av foreldrenes lommebok.

Medvirkning

Ungdomsrådet er et viktig rådgivende organ i kommunen i saker som omhandler ungdom og unge voksne. Nordre Land SV arbeider for at Ungdomsrådet skal involveres og settes i stand til å gi råd, gjennom god opplæring og grundig innføring i saker som omhandler unge. Ungdomsrådet må sikres reell medvirkning og påvirkning i prosesser og beslutninger.

Videregående skole

Dokka videregående skole er viktig for kommunen. Det er viktig å beholde en vital skole som et nært tilbud for de unge i kommunen, med et bredt studietilbud. Nordre Land SV arbeider for samarbeid med næringsliv og nabokommuner for å beholde og styrke tilbudet ved Dokka videregående skole.

Nordre Land SV vil arbeide for:

- økt grunnbemanning i barnehage, skole og SFO
- å videreføre og videreutvikle støtteressurser for barn, unge og deres familier
- å sikre barn og unge reell medvirkning i viktige beslutninger gjennom fokus på Ungdomsrådet
- å styrke og videreutvikle kommunale kultur- og fritidstilbud
- å sikre grunnlaget for Dokka videregående skole

INKLUDERING

Alle skal bli sett og ha mulighet til å delta i kommunesamfunnet i Nordre Land.

Diskriminering handler om å ikke oppleve like muligheter. Nordre Land SV arbeider for at kommunen utarbeide en forpliktende tiltaksplan mot diskriminering og rasisme.

Flyktninger

Nordre Land SV arbeider for at alle som kommer til kommunen som flyktninger, skal oppleve trygghet og gis mulighet til å være en del av lokalsamfunnet.

Arbeidsmuligheter er viktig for god integrering, og Nordre Land SV arbeider for praksisplasser for språk- og arbeidstrening, og ønsker å videreutvikle samarbeidet med foreningen MAKS.

Et tilrettelagt samfunn

Nordre Land SV arbeider for at *alle* med ekstra hjelpebehov skal få individuelt tilpasset tjenestetilbud i egen kommune. Vi vil støtte opp under frivillige organisasjoner som skaper aktiviteter som gir økt livskvalitet. Nordre Land SV arbeider for at Frivilligsentralen

videreutvikles for å ta en større rolle i koordinering av tilbud som skaper integrering og legger til rette for deltagelse for alle.

Universell utforming er et grunnleggende prinsipp i samfunnsutviklingen for å oppleve selvstendighet.

Vekstbedriften Nordre Land ASVO er et viktig jobbtillbud for de som faller utenfor ordinært arbeidsmarked. Nordre Land SV arbeider for å utvikle samarbeidet med ASVO gjennom bruk av arbeidskraft i kommunale arbeidsoppgaver.

Mange barn vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt. Nordre Land SV arbeider for en handlingsplan og utvikling av støttetiltak som bidrar til at alle barn og unge opplever at de kan delta i fellesskap og aktiviteter uavhengig av familiens økonomi.

En god alderdom

De neste tiårene vil andelen eldre i befolkningen øke betraktelig. Dette krever omstilling innenfor de kommunale tjenestene. Nordre Land SV arbeider for at alle skal oppleve en god og aktiv alderdom med et verdig tjenestetilbud som er individuelt tilpasset.

Det må legges til rette for at alle skal kunne delta og bidra i samfunnet, og være aktør i eget liv, også etter pensjonsalder. Vi må anerkjenne at ikke alle har nødvendig digital kompetanse som skaper utfordringer og utenforskap. Nordre Land SV arbeider for at alle skal ha lik mulighet til deltagelse.

Familier i lavinntekt

Vi er inne i ei tid som mange opplever vanskelig. Mange må prioritere hardt for å få hverdagsøkonomien til å gå i hop. Mange som hadde lite fra før har fått en enda større utfordring, og det er enda vanskeligere enn før å komme seg ut av en situasjon hvor inntekta ikke strekker til.

Nordre Land SV vil at kommunen skal utarbeide en handlingsplan med konkrete tiltak for hvordan kommunen kan bidra for familier som lever med vedvarende lav inntekt. Tiltak som sørger for at familiens økonomi ikke skal være avgjørende for barn og unges fremtidsmuligheter, eller muligheter til å delta på fritidsaktiviteter.

Nordre Land SV arbeider for:

- å få utarbeidet en forpliktende tiltaksplan mot diskriminering og rasisme
- at alle skal ha mulighet for en aktiv fritid
- en handlingsplan med hjelpetiltak for familier med vedvarende lavinntekt
- at alle med ekstra hjelpebehov skal få individuelt tilpasset tjenestetilbud
- å hjelpe flyktninger til arbeid og aktiv deltakelse i lokalsamfunnet

BOGLEDE

Nordre Land kommune opplever, som mange andre distriktskommuner, synkende innbyggertall. For framtida vil det være avgjørende for kommunen å sørge for at flest mulig ønsker å bli boende, eller få nye til å flytte til kommunen. Boglede sammenfatter alt som gjør bosetting attraktivt.

Nordre Land SV arbeider for å sikre gode og forsvarlige tjenester til alle innbyggere, selv om det kan innebære økt eiendomsskatt.

Boligpolitikk

Nordre Land SV arbeider for at alle skal ha et botilbud av god kvalitet og med trygge omgivelser. Sosial boligbygging er en viktig del av kommunal boligpolitikk. Nordre Land SV vil at kommunen stimulerer til leie-før-eie-prosjekter som senker terskelen for å komme inn på boligmarkedet. Kommunen må sette seg i førersetet for en god sosial boligbygging.

Nordre Land SV arbeider for å sette fokus på kollektive boformer for å skape sosiale fellesskap gjennom kommunens planer. Tilrettelegging for at ulike generasjoner kan bo i samme område, med sambruk og felleløsninger.

Tjenester og møteplasser

Et godt velferdstilbud og gode møteplasser nært der folk bor er avgjørende for bosettingsattraktivitet. Et stort omfang av frivillige lag og organisasjoner bidrar til et bredt spekter av tilbud i Nordre Land kommune.

Fastlegeordningen er en universell ordning som fungerer godt når det er stabile fastleger med kapasitet på listene. For å sørge for bedre rekruttering arbeider Nordre Land SV for at fastlegene skal være kommunalt ansatte, i et attraktivt arbeidsmiljø.

Folkebibliotek er sosiale og kulturelle møteplasser, og utspring for aktivitet. Nordre Land SV vil arbeide for å gjenopprette folkebibliotek tilknyttet den nye skolen i Torpa.

Nordre Land SV arbeider for etablering av en aktivitetspark i Dokka sentrum. Et sted hvor folk kan møtes og oppholde seg på tvers av generasjoner er viktig for attraktivitet og stedsutvikling.

Det har i mange år vært planer for opprustning av Dokka stadion som friidrettsanlegg, og Nordre Land SV vil at dette prioriteres i nær framtid. Dette er viktig for et mangfoldig idrettstilbud og for skolene som brukere av anlegget.

Arbeidsliv

Et bredt arbeidsmarked er viktig for å beholde og tiltrekke nye innbyggere til kommunen. Nordre Land SV vil at det fortsatt skal være en aktiv næringspolitikk for å støtte opp under nyetableringer og små og mellomstore bedrifter.

Nordre Land SV arbeider for videreføring og utvikling av kommunale lærlingeplasser, og fortsatt innsats mot ufrivillig deltid.

Nordre Land SV arbeider for:

- boligbygging med god kvalitet til alle målgrupper
- gode møteplasser og aktivitet for alle der de bor
- kommunalt ansatte fastleger
- et godt folkebibliotek i Torpa og på Dokka
- et bredt og inkluderende arbeidsliv uten ufrivillig deltid